

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Stephen King
FAIRY TALE

Copyright © Stephen King 2022

Translation Copyright © 2025 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05576-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

STEPHEN KING

BAJKA

Preveo Vladan Stojanović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2025.

Razmišljam o R. E. H., E. R. B. i, naravno, H. F. L.

„I nek vam vaša savest uvek bude vodilja.“
– Plava vila

PRVO POGLAVLJE

Prokleti most. Čudo. Urlikanje

1

Siguran sam da mogu da ispriповедam ovu priču. Takođe sam siguran da niko neće poverovati u nju. To mi odgovara. Biće dovoljno da je ispriповедam. Moj problem – a siguran sam da ga mnogi pisci imaju, a ne samo žutokljunci poput mene – jeste to što ne znam odakle da počnem.

Prva pomisao bila mi je da počnem od šupe, zato što su moje avanture počele upravo od nje, ali sam uvideo da moram prvo pripovedati o gospodinu Baudiču, i o tome kako smo se zbližili. Iako se to nikad ne bi dogodilo da nije bilo čuda koje se desilo mom ocu. Veoma uobičajenog čuda, moglo bi se reći, onog koje se dešava hiljadama muškaraca i žena od 1935. naovamo, ali je detetu izgledalo kao čudo.

Samo što ni to nije pravo mesto za početak priče, zato što ne mislim da bi mom ocu čudo bilo potrebno, da nije bilo tog prokletog mosta. Zbog toga ću morati da počnem na tom mestu, s prokletim mostom u Ulici Sikamor. I sada, dok razmišljam o tome, vidim jasnu nit koja se pruža godinama u budućnost, do gospodina Baudiča, i zakatančene šupe, iza zapuštene viktorijanske kuće.

Ali nit se lako kida. Stoga se ne radi o niti, već o lancu. I to jakom. A ja sam bio klinac s okovom oko zgloba.

Reka Litl Rampl teče kroz severni deo Sentris Resta (koji su meštani zvali Sentri), i do 1996. godine, u kojoj sam rođen, premošćavao ju je drveni most. Te godine državni inspektor iz Departmana za saobraćaj ispitao ga je i proglasio nebezbednim. Ljudi iz našeg dela Sentrija znali su to od osamdeset druge, govorio je moj tata. Na mostu je pisalo da trpi teret od pet tona, ali su ga meštani s punim kamionetima uglavnom izbegavali. Odlučivali su se za auto-put, iako je predstavljao mučnu i dugu zaobilaznicu. Tata je govorio da, čak i dok ste u kolima, osećate kako daske drhte, škripe i pucketaju. Državni inspektor imao je pravo kad je rekao da je most opasan, ali evo ironije: moja majka možda bi bila još živa da stari drveni most nije zamenjen čeličnim.

Litl Rampl je stvarno mala reka, pa podizanje novog mosta nije dugo trajalo. Drveni je srušen, a novi otvoren za saobraćaj u aprilu 1997.

„Gradonačelnik je presekao vrpču, otac Koglin je blagosiljao prokletinju, i to je bilo to“, rekao je moj otac jedne noći. Bio je prilično pijan. „To nije bio blagoslov za nas, Čarli, jelda?“

Most je dobio ime Frenk Elsvort, po ratnom heroju poginulom u Vijetnamu, ali su ga meštani zvali most u Ulici Sikamor. Ulica je s obe strane bila glatka i uredno asfaltirana, ali je površina mosta – dugog četrdeset tri metra – još brujala kad bi kola prelazila preko nje, i tutnjala kad bi to bili kamioni – koji su sad prelazili preko njega, pošto je novi most bio predviđen za vozila težine do trideset tona. Nije bio dovoljno veliki za drumske krstarice, ali one ionako nikad nisu prolazile Ulicom Sikamor.

Svake godine se na gradskom savetu govorilo o popločavanju mosta i dodavanju makar jednog trotoara, ali je svake godine novac bio neophodan za neku drugu svrhu. Mislim da trotoar ne bi spasao moju majku, ali popločavanje možda bi. Ko bi ga znao?

Taj prokleti most.

Živeli smo na polovini duge Ulice Sikamor Hil, otprilike četiri stotine metara od mosta. S druge strane reke bila je mala benzinska pumpa i prodavnica zvana *Zip mart*. Prodavala je sve uobičajene stvari, motorno ulje, *vonder bred* ili *litl debi* kolače, kao i pečenu piletinu, specijalitet

Bajka

vlasnika, gospodina Elijadesa (kog su susedi zvali gospodin Zipi). A ta piletina bila je baš onakva kao što je pisalo na reklami na prozoru: NAJBOLJA U DRŽAVI. Nisam zaboravio koliko je bila ukusna, ali nisam pojeo nijedan zalogaj posle majčine smrti. Zadavio bih se da sam pokušao da je stavim usta.

Mama nam je, jedne subote, u novembru 2003 – gradski savet je ponovo većao o popločavanju mosta i odlučio da taj posao može da pričeka još godinu dana – rekla da će otići do Zipija i doneti pečenu piletinu za večeru. Tata i ja gledali smo utakmicu kulečkog fudbala.

„Trebalo bi da odeš kolima“, rekao je tata. „Pašće kiša.“

„Potrebna mi je vežba“, rekla je mama, „ali obući ću moj kišni kaput a la Crvenkapica.“

Upravo to je imala na sebi kad sam je poslednji put video. Nije navukla kapuljaču, pa joj se kosa rasula po ramenima. Imao sam sedam godina i bio ubeđen da moja majka ima najlepšu crvenu kosu na svetu. Mahnula mi je kad je videla da je gledam kroz prozor. Odmahnuo sam, i upravio pažnju na televizor, na kom se odvijao napad *Luizijana stejta*. Žao mi je što je nisam duže pratio pogledom, ali ne krivim sebe zbog toga. Čovek nikad ne zna kada će nastupiti životne prekretnice, zar ne?

To nije bila moja, niti tatina krivica, iako sam znao da krivi sebe, misleći *da sam samo mrdnuo lenjim dupetom, i da sam je odvezao do proklete radnje*. Verovatno nije ni krivica čoveka za volanom vodoinstalaterskog kombija. Pajkani su rekli da je bio trezan, a on se kleo da se pridržavao ograničenja brzine, koje je bilo četrdeset kilometara na čas. Tata kaže da je ipak morao da skine pogled s drumu, makar i na nekoliko sekundi. Tata verovatno ima pravo u tom pogledu. Radio je u osiguranju, na proceni opravdanosti zahteva. Rekao mi je da je samo jednom u karijeri naišao na čisti odštetni zahtev, a to je bi neki čovek u Arizoni, kog je ubio meteor koji mu je pao na glavu.

„Uvek neko pogreši“, rekao je tata. „Što nije isto što i krivica.“

„Da li osuđuješ čoveka koji je udario mamu?“, pitao sam.

Razmišljao je o tome. Prineo je čašu usnama i otpio gutljaj. Razgovor se odvijao šest ili osam meseci posle mamine smrti, kad se odrekao piva. Tada je već bio veliki pristicalica džina.

„Pokušavam da to ne činim. I najčešće mi to uspeva, izuzev ako se probudim u dva ujutru, sam u postelji. Tada ga osuđujem.“

Mama je išla niz brdo. Saobraćajni znak je ukazivao na prestanak trotoara. Prošla je pored znaka i prešla preko mosta. Smrkavalo se. Kiša je počela da pada. Ušla je u radnju, a Irina Elijades (koju su svi, naravno, zvali gospođa Zipi), rekla joj je da će piletina biti gotova za tri, najviše pet minuta. Vodoinstalater je negde u Ulici Pajm, nedaleko od naše kuće, upravo završio poslednji posao te subote. Ubacivao je kutiju s alatom u zadnji deo kombija.

Gospođa Zipi iznela je vrelu, zlatastu, hrskavu piletinu. Spakovala je osam komada i čistila majku besplatnim krilcem, za usput. Mama joj je zahvalila, platila i zastala ispred police sa časopisima. Da to nije učinila, možda bi prešla preko mosta – ko zna? Vodoinstalaterski kombi svakako je skretao u Ulicu Sikamor, i kretao niz kilometar i po dugo brdo, dok je mama listala poslednji broj *Pipla*.

Vratila ga je na policu i izašla iz radnje. „Želim vam laku noć“, dobacila je gospođi Zipi preko ramena. Možda je kriknula kad je videla da će je kombi udariti, i bog sveti zna o čemu je razmišljala, ali su to bile poslednje reči koje je ikad izgovorila. Izašla je iz radnje. Hladna i uporna kiša je padala, povlačeći srebrnkaste niti u sjaju ulične lampe na strani mosta ka *Zip martu*.

Majka je koračala čeličnom konstrukcijom mosta, žvaćući krilce. Farovi su je osvetlili, tako da je bacila dugu senku iza sebe. Vodoinstalater se provezao pored znaka na drugoj strani mosta, onog na kom je pisalo POVRŠINA MOSTA SE SMRZAVA PRE DRUMA! MOLIMO VAS DA BUDETE PAŽLJIVI! Da li je pogledao u retrovizor? Možda je proveravao poruke na telefonu? Izjavio je da nije radio ni jedno ni drugo, ali, kad god se osvrnem na ono što se te noći dogodilo, pomislim na ono što je tata rekao o jedinom čistom nesrećnom slučaju za koji je čuo u svojoj karijeri, o čoveku kome je meteor pao na glavu.

Bilo je više nego dovoljno mesta; čelični most bio je znatno širi od ranije drvene verzije. Problem je bio u čeličnoj rešetki. Vozač je video majku na pola puta preko mosta i nagazio na kočnicu, ne zato što je išao prebrzo (ili je tako rekao), već čisto instinktivno. Čelična površina je počela da se mrzne. Kombi je proklizao i počeo da se okreće. Majka se pribila uz ogradu mosta i ispustila krilce. Kombi je nastavio da se kliza, udario ju je i zavrteo na ogradi kao čigru. Ne želim da mislim na delove

njenog tela koji su se otkinuli dok se vrtela, ali ponekad ne mogu da se suzdržim. Samo znam da ju je prednji deo kombija konačno odgurao na stub mosta, na strani bližoj *Zip martu*. Jedan deo nje pao je u Litl Rampl. Veći je ostao na mostu.

Nosim našu sliku u novčaniku. Verovatno je snimljena kad sam imao tri godine. Držala me je na boku. Jedna ruka bila mi je u njenoj kosi. Imala je divnu kosu.

5

Te godine proslavili smo usran Božić. Možete zamisliti kakav je bio.

Sećam se prijema posle sahrane. U našoj kući. Moj otac je pozdravljao ljude i primao izjave saučešća dok nije nestao. Pitao sam njegovog brata, strica Boba, gde je. „Morao je da legne“, rekao je on. „Mnogo se umorio. Zašto ne izađeš napolje da se igraš, Čarli?“

Izašao sam napolje, iako nikad u životu nisam bio manje raspoložen za igru. Prošao sam pored gomile odraslih, koji su izašli napolje da bi pušili, i čuo kako neko kaže *jadničak je pijan kao smuk*. Čak i tada sam, uprkos dubokoj tuzi za majkom, znao o kom govore.

Moj tata je, pre mamine smrti, bio ono što bih nazvao „redovni pijanac“. Pretpostavljam da to sećanje može biti malčice nepouzđano zato što sam u to doba bio klinac, u drugom razredu osnovne, ali ga se ne odričem. Nikad nisam čuo da zapinje pri govoru, nije se teturao po kući, nije izlazio u barove, i nikad nije podigao ruku na mene ili majku. Majka bi ga poslužila pićem kad bi se vratio kući s aktovkom, obično martinijem. I ona bi popila jedan. Uveče bi možda popio pivo ili dva, dok smo gledali televiziju. To je bilo to.

Sve se promenilo posle prokletog mosta. Napio se posle sahrane (kao *smuk*), napio se na Božić, i na Novu godinu (koju su, kako sam saznao, ljudi njegove sorte zvali „amaterska noć“). Bio je najčešće pijan u nedeljama i mesecima nakon što smo ostali bez nje. Uglavnom je pio kod kuće. Još nije izlazio noću u barove („Tamo ima previše smradova poput mene“, jednom je rekao), i još nije dizao ruku na mene, ali je nekontrolisano pio, sad to znam; tada sam to samo prihvatao. Deca to rade. I psi, takođe.

Ispočetka sam sebi spremao doručak dva jutra nedeljno, zatim četiri, a na kraju gotovo svakodnevno. Slušao sam kako hrče u spavaćoj sobi,

dok sam jeo cerealije s mlekom – to je bilo bučno hrkanje, uporedivo sa zvukom motornog čamca. Ponekad bi zaboravio da se obrije pre odlaska na posao. Krio sam mu ključeve od kola posle večere (sve češće brza hrana). Mogao je da prošeta do Zipija po novu bocu, ako bi mu zatrebala. Ponekad bih se zabrinuo da će naići na automobil na prokletom mostu, ali ne prečesto. Bio sam siguran (makar, *prilično* siguran) da mi oba roditelja neće stradati na istom mestu. Moj tata je radio u osiguranju, znao sam šta su tablice verovatnoće i kako da ih upotrebljavam.

Tata je dobro radio svoj posao, pa je opstajao na njemu još tri godine, uprkos pijančenju. Da li su ga opominjali na poslu? Ne znam, ali verovatno jesu. Da li su ga zaustavljali zbog nesavesne vožnje, kad je počeo da pije po podne? Ako jesu, možda su ga puštali uz opomenu. Verovatno je tako bilo, pošto je znao većinu pajkana u gradu. Saradnja s čuvarima reda bila je sastavni deo njegovog posla.

Naš život se te tri godine odvijao ustaljenim ritmom. To možda nije bio dobar ritam, ne od onih koji vas tera da plešete, ali sam mogao da oslonim na njega. Oko tri po podne vraćao sam se kući iz škole. Otac je dolazio oko pet, posle nekoliko popijenih pića koja su se osećala u njegovom dahu (noću nije izlazio u barove, ali sam kasnije saznao da je na povratku s posla redovno svraćao u *Dafijevu tavernu*.) Donosio je picu, takose ili kinesku hranu iz *Džoj fana*. Ponekad bi zaboravio da je donese, pa bismo naručili hranu... ili tačnije, ja bih to učinio. Pravo opijanje počinjalo je posle večere. Uglavnom džin. I druga pića, ako džina nije bilo. Ponekad bi zaspao ispred televizora. Ponekad bi se oteturao u spavaću sobu. Ostavljao mi je cipele i izgužvani sako, da ih odložim. Ponekad bih se probudio i čuo kako plače. Taj zvuk ulivao je strah u gluvo doba noći.

Slom je nastupio 2006. Bio je letnji raspust. U deset sam odigrao utakmicu lige petlića – postigao sam dva pogotka, i izveo čudesno hvatanje. Vratio sam se kući oko podneva i zatekao oca u njegovoj fotelji. Zurio je u televizor, na kom su se davnašnje filmske zvezde mačevala na stepenicama zamka. Bio je u gaćama i pijuckao belo piće koje je mirisalo na čisti džin. Pitao sam ga zašto je kod kuće.

Rekao je, ne skrećući pogled s mačevanja, i blago zaplićući jezikom: „Izgleda da sam izgubio posao, Čarli. Ili, ako mogu da citiram Bobketa Goldvejta, znam gde je, ali ga neko drugi radi. Ili će uskoro početi.“

Bajka

Mislio sam da ne znam šta ću reći, ali sam ipak prevalio nekoliko reči preko usana. „Zbog opijanja.“

„Prestaću“, rekao je.

Pokazao sam na čašu, nakon čega sam otišao u spavaću sobu, zatvorio vata i zaplakao.

Pokucao je na vrata. „Mogu li da uđem?“

Nisam odgovorio. Nisam želeo da čuje kako jecam.

„Hajde, Čarli. Prosuo sam piće u lavabo.“

Kao da nisam znao da će boca biti na radnoj površini, u kuhinji. I još jedna u ormariću za piće. Ili dve, Ili tri.

„Hajde, Čarli, šta kažeš?“ *Kažš*. Mrzeo sam to zaplitanje jezikom.

„Jebi se, tata.“

Nikad u životu mu nisam rekao tako nešto. Na neki način želeo sam da uđe i da me ošamari. Ili da me zagrlji. Da nešto učini. Umesto toga čuo sam kako odlazi u kuhinju, u kojoj ga je čekala boca džina.

Spavao je na kauču kad sam konačno izašao iz sobe. Televizor je još radio, ali je bio utišan do kraja. Na njemu je bio neki crnobeli film, u kom su se stari automobili trkali po nečem što je očigledno bio filmski set. Tata je uvek gledao TCM kad je pio, izuzev ako ja nisam bio kod kuće i hteo da gledam nešto drugo. Skoro prazna boca bila je na stočiću za kafu. Prosuo sam ostatak u sudoperu. Otvorio sam ormarić za piće i pomislio da sve drugo prospem, ali sam se obeshrabrio od pogleda na boce džina, viskija, votke i likera s kafom. Možda ne biste pomislili da desetogodišnjak može biti toliko obeshrabren, ali ja sam bio.

Stavio sam smrznutu večeru u mikrotalasnu – bakinu pitu s piletinom, naše najdraže jelo – i probudio oca, dok se grejala. Uspravio se u sedeći položaj, i osvrnuo oko sebe, kao da ne zna gde je. Počeo je da ispušta grozne, grgotave zvuke, koje sam prvi put čuo. Oteturao se do kupatila, s rukom preko usta. Slušao sam kako povraća. Činilo mi se da nikad neće prestati, ali jeste. Mikrotalasna je zazvonila. Izvadio sam pitu s piletinom, s rukavicama za rernu, na kojima je pisalo DOBRO KUVANJE na levoj, i DOBRA KLOPA na desnoj – ako samo jednom zaboravite da ih upotrebite kad vadite nešto vrelo iz rerne, to vam se više nikad neće desiti. Istresao sam malo pite na tanjire i otišao u dnevnu sobu, u kojoj je tata sedeo na kauču, oborene glave, s rukama prekrštenim na potiljku.

„Možeš li da jedeš?“

Podigao je glavu. „Možda. Progutaću dva aspirina.“

Kupatilo je zaudaralo na džin i još nešto, možda polusvarenu hranu, ali je makar sve isprovraćao u šolju i povukao vodu. Našpricao sam malo osveživača, a onda mu odneo bočicu aspirina i čašu vode. Progutao je tri i spustio čašu na mesto na kom je bila boca džina. Pogledao me je s izrazom koji dotad nisam video, čak ni posle majčine smrti. Ne volim što ću ovo reći, ali moram, pošto sam to tada pomislio: to je bio izraz psa koji se pokakio u kući.

„Moći ću da jedem ako me zagriš.“

Zagriao sam ga i kazao da mi je žao zbog onog što sam mu rekao.

„U redu je. Verovatno sam to zaslužio.“

Otišli smo u kuhinju i pojeli koliko god smo mogli bakine pite, što nije bilo mnogo. Rekao mi je da će prestati da pije dok je bacao hranu iz tanjira u korpu, i tog vikenda je to i uradio. Rekao mi je da će u ponedeljak početi da traži posao, ali nije. Ostao je kod kuće, gledao je stare filmove na TCM-u i bio je skroz naliven kad sam se vratio kući, s bejzbol treninga i poslepodnevnog plivanja.

Video je da ga posmatram i samo odmahnuo glavom. „Sutra. Sutra. Neopozivo ti obećavam.“

„Neviđeno sereš“, rekao sam i otišao u svoju sobu.

6

To je bilo najgore leto mog detinjstva. Mogli biste da pitate *Je li bilo gore od onog posle majčine smrti?*, a ja bih rekao da, bilo je, zato što mi je bio jedini preostali roditelj, i zato što mi se činilo da se svi događaji odvijaju kao na usporenom snimku.

Računi su stizali. Nagomilavali su se na stolu, u hodniku, neotvoreni. Makar ne njegovim rukama. Ja sam ih otvarao, kad bi gomila postala previsoka. Ja sam ih odnosio pred njega, a on je pisao čekove. Nisam znao, niti sam želeo da znam, kada su ti čekovi počeli da se vraćaju s oznakama NEDOVOLJNA KOLIČINA SREDSTAVA. To je nalikovalo stajanju na mostu i gledanju kako kombi koji se oteo kontroli klizi ka vama, dok se vi pitate koja misao će vam proći kroz glavu pre nego što vas zdrobi.

Bajka

Dobio je posao s nepunim radnim vremenom u auto-perionici *Džifi*, pored izlaska na auto-put. Posle nedelju dana dao je otkaz ili je bio otpušen. Nije mi rekao šta se desilo, a ja nisam pitao.

Uvršten sam u tim u ligi petlića, ali smo ispali s turnira posle dve izgubljene utakmice. U prvenstvu sam imao šesnaest pogodaka. Bio sam najbolji udarač Star marketa, ali sam u te dve utakmice sedam puta zamahnuo palicom. Jednom sam udario loptu u zemlju, a drugi put tako visoko da mi je bio potreban lift da bih je dotakao. Trener je pitao šta mi je, a ja sam ćutao, zato što sam želeo da me ostavi na miru. I radio sam kojekakva sranja – neka s prijateljima, a neka sam.

I nisam lepo spavao. Nisam imao noćne more, koje su me pohodile posle majčine smrti, samo nisam mogao da zaspim pre ponoći, ili jedan ujutru. Počeo sam da okrećem sat da ne bih morao da gledam cifre.

Nisam baš mrzeo oca (iako sam siguran da bi se to dogodilo), ali sam ga svakako prezirao. *Slab je, tako je slab*, razmišljao sam, ležeći u krevetu i slušajući njegovo hrganje. I naravno da sam se pitao šta će biti s nama. Kola su otplaćena, što je bilo dobro, ali kuća nije, a obim tih otplata me je užasavao. Koliko vremena će proći do opomene pred iseljenje? Taj dan će svakako doći, zato što je ostalo još devet godina otplate, a ušteđevina nije mogla toliko da potraje.

Postaćemo beskućnici, pomislio sam. *Banka će nam oduzeti kuću, kao u Plodovima gneva, a mi ćemo postati beskućnici.*

Viđao sam beskućnike u centru grada, gomile njih. Razmišljao sam o njima, kad nisam mogao da zaspim. Često sam mislio na te urbane lutalice. Nosile su staru odeću, koja je visila na mršavim, ili se zatezala preko korpulentnih tela. Patike su im se održavale zahvaljujući lepljivoj traci. Imali su naočare razbijenih stakala. Dugu kosu. Oči ludaka. Dah koji je zaudarao na cugu. Zamišljao sam kako spavamo u automobilu, u centru grada, pored starog železničkog depoa, ili parkirani između auto-kampera, pored *Volmarta*. Zamišljao sam oca koji gura kolica iz samoposluge, sa svim što nam je ostalo na svetu. I sat koji je stajao pored mog kreveta uvek je bio u toj korpi. Ne znam zašto me je to užasavalo, ali je tako bilo.

Uskoro ću poći u školu, bio beskućnik ili ne. Neki klinici iz tima verovatno će početi da me zovu Tri Udarca Napolje Čarli. Što je bolje od Pijankovog Čarlja. Ali koliko vremena će proći dok to neko ne pomene?

Ljudi iz ulice već su znali da Džordž Rid više ne ide na posao, i gotovo sigurno su znali zašto. Nisam gajio nikakve iluzije o tome.

Nikad nismo bili porodica koja je redovno posećivala crkvu, niti religiozna ni na jedan zamislivi način. Jednom sam pitao majku zašto ne idemo u crkvu – da li zato što ne veruje u boga? Rekla mi je da veruje, ali da joj nije potreban sveštenik (ili fratar, ili rabin) da bi joj rekao kako da veruje u njega. Rekla je da je dovoljno da otvori oči i da se osvrne oko sebe, da bi to uradila. Tata je rekao da je odgajen kao baptista, ali da je prestao da odlazi u crkvu kad se ona više zainteresovala za politiku nego za Besedu na gori.

Ali nedelju dana pre početka škole palo mi je na pamet da se pomolim bogu. Potreba je bila tako velika da se zapravo radilo o prinudi. Spustio sam se na kolena pored kreveta, prekrstio ruke, zažmurio i pomolio se da moj otac prestane da pije. „Ako uradiš to za mene, ma ko da si, i ja ću uraditi nešto za tebe“, rekao sam. „Dajem ti časnu reč, i dabogda slomio vrat ako je ne održim. Samo mi pokaži šta želiš, a ja ću to uraditi, kunem se.“

Posle toga sam se vratio u krevet, i makar te noći spavao do jutra.

7

Tata je pre otpuštanja radio za *Overland nešenal inšurens*. To je velika kompanija. Verovatno ste videli njihove reklame, one s Bilom i Džil, kamilama koje govore. Veoma su smešne. Tata je govorio: „Sve osiguravajuće kompanije koriste ha-ha reklame da bi privukle pažnju, ali smeh prestaje kad zatražite odštetu. Tada ja nastupam. Ja sam onaj koji *procenjuje* iznose, što znači – a to ti niko neće glasno reći – da sam zadužen za smanjenje ugovorenog iznosa. Ponekad to radim, ali odaću ti jednu tajnu – uvek započinjem procenu na strani potražioca. Izuzev ako ne nađem razlog da to ne učinim.“

Sedište *Overlanda* za Srednji zapad bilo je na obodima Čikaga, u onom što tata zove avenijom osiguranja. U njegovo doba bilo je na samo četrdeset minuta vožnje od Sentrija, ili jedan sat u vreme saobraćajne gužve. U tim kancelarijama radilo je najmanje stotinu procenitelja. Jedan od njegovih kolega posetio nas je jednog septembarskog dana 2008. Zvao se Lindsi Frenklin. Otac ga je zvao Lindi. Došao je kasno po podne. Sedeo sam za kuhinjskim stolom i radio domaći.

Taj dan započeo je izuzetno usrano. Kuća je još blago mirisala na dim, iako sam je obilno isprskao osveživačem. Tata je rešio da spremi omlet za doručak. Bog sveti zna zašto je ustao u šest ujutru, ili zašto je pomislio da mi je potreban omlet, ali je otišao u kupatilo, ili uključio televizor i zaboravio na ono što je na ringli. Nesumnjivo je bio pripit od sinoć. Probudilo me je zujanje detektora za dim. Utrčao sam u kuhinju, u donjem vešu, i video da je puna dima. Ono što je bilo na tiganju ličilo je na izgoreli balvan.

Sastrugao sam sve to u kantu za smeću i pojeo cerealijske. Tata je izgledao jako glupo, s keceljom na sebi. Pokušao je da se izvini, a ja sam promrmljao nešto, samo da bih ga naterao da umukne. Ono što pamtim iz tih nedelja i meseci jeste da je stalno pokušavao da se izvini, što me je izluđivalo.

Ali to je takođe bio i dobar dan za pamćenje, jedan od najboljih, zbog onog što se desilo tog popodneva. Verovatno ste daleko ispred mene, ali ću vam ipak reći, pošto nikad nisam prestao da volim oca, čak i kad ga nisam voleo, a ovaj deo priče čini me srećnim.

Lindi Frenklin je radio u *Overlandu*. Bio je i izlečeni alkoholičar. Nije bio među proceniteljima naročito bliskim ocu, verovatno zato što nikad nije odlazio u *Dafijevu tavernu* s kolegama posle posla. Ali znao je zašto je moj tata ostao bez posla, i odlučio da preduzme nešto povodom toga. Da makar pokuša. Uradio je ono što se, kako sam saznao, zove poseta Dvanaest koraka. Imao je mnogo sastanaka zbog odštetnih zahteva u našem gradu, pa je odlučio da svrati do nas kad je završio s poslom. Reкао nam je da se zamalo predomislio zato što nije imao podršku (izlečeni alkoholičari obično idu u posetu Dvanaest koraka s partnerom, po čemu liče na mormone), ali je rekao nek ide sve dođavola i potražio našu adresu na telefonu. Ne volim da mislim šta bi nam se desilo da je odlučio da ne svrati. Jedno je sigurno, nikad ne bih ušao u šupu gospodina Baudiča.

Gospodin Frenklin nosio je odelo i kravatu. Imao je urednu frizuru. Tata – neobrijan, bosonog, raspasan – upoznao nas je. Gospodin Frenklin se rukovao sa mnom i rekao da mu je veoma drago što smo se upoznali. Zatim me je zamolio da izađem napolje, da bi mogao da nasamo porazgovara s tatom. Izašao sam prilično rado, ali je prozor još bio otvoren posle katastrofe za doručkom, pa sam čuo priličan deo priče gospodina

Frenklina. Pogotovo se sećam dve stvari. Tata je rekao da pije zato što mu Dženi još jako nedostaje. A gospodin Frenklin je odvratio: „Rekao bih vam da pijete kad bi cuga mogla da je vrati. Ali neće, i kako bi se osećala ako bi videla kako vi i vaš dečak danas živite?“

Rekao je i ovo: „Zar niste bolesni i umorni od bolesti i umora?“ Tata je tada zaplakao. Obično mi je pripadala muka od toga (*slab je, tako je slab*), ali sam pomislio da bi ovo plakanje moglo da bude drugačije.

8

Znate sve što sledi, baš kao što verovatno znate i ostatak priče. Siguran sam da je tako, ako ste i sami na odvikavanju, ili ako poznajete nekog ko jeste. Lindi Frenklin je te noći odveo tatu na sastanak Anonimnih alkoholičara. Gospodin Frenklin je po povratku sa sastanka pozvao suprugu i rekao da će prenoćiti kod prijatelja. Spavao je na kauču, a ujutro u sedam odveo je tatu na sastanak zvan Trezni izlazak sunca. Tata je odonda redovno posećivao te sastanke. Na jednom od njih dodeljen mu je prvi godišnji AA medaljon. Izostao sam iz škole da bih mogao da mu ga uručim. Tom prilikom sam laprdao. Izgleda da to nikom nije smetalo; na tim sastancima bilo je mnogo laprdanja. Tata me je posle njega zagrlio, baš kao i Lindi. Zvao sam ga po imenu zato što sam ga često viđao. Bio je tatin sponzor na programu.

To je bilo čudo. Sad znam mnogo o AA, i znam da se ono dešava muškarcima i ženama širom sveta, ali mi još uvek liči na čudo. Tata nije dobio medalju tačno godinu dana posle Lindijeve posete Dvanaest koraka, zato što je imao nekoliko iskakanja, ali se oporavio od njih, i kao što AA ljudi uvek kažu, *nastavi da se vraćaš*. On je to i učinio. Poslednje iskakanje – jedno pivo iz pakovanja od šest, koje je ispraznio u sudoperu – bilo je uoči Noći veštica 2009. Lindi je na tatinoj prvoj godišnjici rekao da se velikom broju ljudi ovaj program ponudi, ali da ga oni nikad ne *shvate*. Napomenuo je da je tata bio jedan od onih koji su imali sreće. Možda je to bila istina, možda je moja molitva bila samo slučajna podudarnost, ali sam izabrao da verujem da nije. U AA ste slobodni da izaberete da verujete u ono što želite. To je zapisano u onom što izleženi alkoholičari nazivaju Velikom knjigom.

I morao sam da održim obećanje.